

תורה ממרום- פרשת נח

העורב בתיבה

מאת : עזרא מרום

בס"ד

אחרי ימים רבים של מבול מוציא נח את העורב מהתיבה "כדי לידע מה יש בעולם" (כדברי המדרש). נעסוק בשאלה המתבקשת למה דוקא העורב נבחר לבדוק את המצב אחרי המבול. מדרשי חז"ל נותנים כמה הסברים לכך. מדרש אחד סבור שהעורב נבחר בגלל שהוא לא ראוי לקרבן וגם לא לאכילה. מדרש אחר קובע שהעורב לא נשלח אלא גורש מהתיבה כעונש על כך שבזקק לזוגתו למרות האיסור שהוטל על כך. כתוצאה מחטא זה העמיד העורב צאצאים ולכן נח לא חשש להכחדתו. למרות החטא שלו הוחזר העורב לתיבה לפי ציווי הקב"ה: "אמר לו הקב"ה לנח קבל אותו בגלל שעתיד העולם להצטרך לעורב. אמר לו אימתי? אמר לו הקב"ה עד יבשת המים מעל הארץ, עתיד צדיק אחד (אלהיה הנביא) להתפלל על עצירת הגשמים והעורבים יביאו לו לחם ובשר בבקר ובערב. הדבר נרמז בפסוק שבפרשתנו: " וישלח את העורב עד יבשת המים." יבשת בסדר אחר = תשבי.

לאור הסיפור הנ"ל במלכים יז, 6 על העורבים שכלכלו את אליהו מתבקשת השאלה מדוע נבחר העורב למלא תפקיד זה עבור אליהו, הרי עוף זה מנקר בנבלות והוא סמל האכזריות. חז"ל מפרשים את הפסוק מתהילים: "נותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו" (שם, קמ"ז) שהעורב אכזרי על גוזליו ונוטש אותם והקב"ה מרחם עליהם וזן אותם באמצעות יתושים שיוצאים מצואתם והם אוכלים אותם. אם כן מדוע להפקיד בידי אכזר שליחות של רחמנות על אליהו? מה המסר והלקח הנלמד מכך?

במסירת השליחות לעורב לכלכל את אליהו רצה הקב"ה ללמדנו שגם מדברים רעים ניתן להפיק טובה ותועלת. בראש ובראשונה מופנה מסר זה לאליהו שקיטרג על עם ישראל ואמר "עזבו את בריתך בני ישראל". לכן הראה לו הקב"ה שאם העורב האכזרי יכול ליהפך לרחמן ולכלכל אותך, גם כך יש תקוה לישראל שיחזרו בתשובה ויתהפך מצבם הרוחני מרע לטוב. אליהו הנביא חוזר ומקבל שיעור זה בכל ברית מילה שאנו עורכים ומכינים עבורו "כסא אליהו". זאת התשובה לטענת אליהו עזבו בריתך ואז הוא נוכח שעם ישראל מקפידים על שמירת ברית המילה. נמצאנו למדים שכסא אליהו לא מהוה פרס לאליהו אלא עונש על קטרותו על עם ישראל.

לסיכום, מהעורב שכלכל את אליהו אנו למדים שאסור לאבד תקוה ולהתייאש מן הרע, כי הרע יכול ומסוגל להפוך לטוב. לקח נוסף שנלמד מכסא אליהו ונוכחותו בכל ברית הוא שאסור לקטרג על עם ישראל.